

Sága glyfosát pokračuje: ani tretí návrh Európskej komisie nebol schválený

S najviac používanou herbicídnu aktívnou látkou to už začína vyzeráť veľmi povážlivo, pretože scenár zákazu jeho používania v EÚ po 30.06.2016 začína dostávať úplne realistické kontúry. To sa ešte pred pár mesiacmi zdalo byť absolútne nemysliteľné.

6. júna sa totiž nenazbierala potrebná kvalifikovaná väčšina na schválenie posledného návrhu Európskej komisie, ktorý bol už zúfalým úsilím posunúť rozhodnutie na neskôr a odblokovať patovú situáciu, ktorá trvá od začiatku marca tohto roku. Na rozdiel od predchádzajúcich pokusov, keď EK najprv v marci navrhovala predĺženie povolenia o 15 rokov a potom v máji o 9 rokov, tentokrát išlo o predĺženie iba o 18 mesiacov. Za ten čas by mali byť známe výsledky štúdie, ktorú o glyfosáte pripravuje Európska agentúra pre chemické produkty, ktorá je kompetentná v oblasti európskej regulácie syntetických produktov. Výsledky štúdie by mali viesť viac svetla do aktuálneho vedeckého sporu ohľadom možnej škodlivosti glyfosátu na ľudské zdravie.

6. júna ale po prvýkrát došlo i k hlasovaniu v tzv. technickom výbore (v predchádzajúcich prípadoch boli hlasovania odložené na neskôr). Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Grécko, Rakúsko, Portugalsko a Luxemburg sa hlasovania zdržali, Malta bola proti návrhu a 20 ďalších krajín zastupujúcich 52% obyvateľstva EÚ hlasovalo za. To ale nestačilo, pretože kvalifikovaná väčšina znamená odsúhlasenie členskými štátmi, ktoré spolu reprezentujú 65% obyvateľov EÚ. Komisia oznámila, že téma bude nastolená na najbližšom zasadaní komisárov a posledný „odvolací výbor“ bude zvolaný na 20. júna.

Napriek týmto plánom EK rozhodne nehýri optimizmom, sú to už akési posledné pokusy z povinnosti. Reálne sa totiž očakáva, že členské štáty svoje stanoviská nezmenia, keďže to neurobili doteraz.

Ako sme už o tom informovali ([tu](#) alebo [tu](#)), EK by mohla preťať gordický uzol a napriek negatívnemu hlasovaniu v „odvolacom výbore“ zobrať na seba zodpovednosť za provizórne opätovné povolenie, ale za určitých obmedzujúcich podmienok. Pre Komisiu by to však bolo najhoršie možné riešenie za situácie narastajúceho euroskepticizmu a krízy dôvery občanov voči európskym inštitúciám. Už 4. apríla 2016, počas stretnutia s európskou lobby agrochémie, európsky komisár pre zdravotníctvo Vytenis Andriukaitis jasne naznačil, že si neželá sám prevziať politickú zodpovednosť za opätovné „posadenie glyfosátu do sedla“ bez širokej podpory 28 členských štátov. Podľa zápisu z tohto stretnutia, ktorého kópiu sa podarilo získať asociácii Corporate Europe Observatory, komisár dokonca radil svojim partnerom v diskusii, aby „sa snažili získať podporu od členských štátov a od poslancov“. Inými slovami, aby zintenzívnili svoje lobistické úsilie.

Lobisti určite konali v zmysle tejto rady, ale ako vidno, neúspešne, a tak sa EK svojej krajne nepopulárnej úlohe asi nevyhne, pretože skutočný a okamžitý zákaz glyfosátu v EÚ je z pohľadu európskeho poľnohospodárstva veľmi rizikovým skokom do neznáma. Problém je hlavne to, že nie sú pripravené žiadne scenáre alternatívnych riešení a debata na túto tému ani nezačala. Glyfosát, či sa to niekomu páči alebo nie, je uholným kameňom dnešného dominantného modelu poľnohospodárstva. Obyčajní občania sa ale zatiaľ tešia, pretože nečakané a veľmi vážne problémy glyfosátu v EÚ vnímajú predovšetkým ako tvrdý úder do nosa arogancii nadnárodného kapitálu.

Nádejou pre lobistov je predseda EK Jean-Claude Juncker, ostrieľaný kuloárový harcovník európskych inštitúcií, ktorý sa v kauze glyfosát už začal osobne angažovať. Jeho politická kariéra ukázala, že v prípade potreby vie byť skutočný čarodejník a dokázať skoro nemožné. Prejavilo sa to najmä po prevalení aféry LuxLeaks (jeseň 2014), keď si dokázal udržať kreslo predsedu Európskej komisie po tom, čo vyšlo najavo, že ako dlhoročný predseda vlády Luxemburgu nesie plnú politickú zodpovednosť za to, že sa z jeho krajiny stal jeden z najvykričanejších daňových rajov. V prípade glyfosátu je ale i jeho manévrovací priestor veľmi obmedzený, pretože už v júli čaká EK ešte náročnejšia téma, ktorou sú endokrinné disruptory (viď. napr. [tu](#)) a kde opäť bude musieť obhajovať veľmi nepopulárne postoje.